

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

В. о. проректора закладу вищої освіти  
з науково-педагогічної роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

“01”

09

2022 р.

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА**  
для лікарів – інтернів за фахом  
«ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ»  
I року навчання

**Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»**

**Складник освіти: післядипломна освіта, первинна спеціалізація**

**Спеціальність: Отоларингологія**

**Попередня освіта: Ступінь магістра за спеціальністю 222 «Медицина»**

**Лекції – 8 годин**

**Семінари – 48 годин**

**Практичні заняття – 292 години**

**Самостійна робота інтернів – 120 годин**

**Всього – 468 годин**

**Тривалість навчання – 3 місяці**

Розробниками робочої програми є група експертів МОЗ України з деяких питань проходження інтернатури за спеціальністю «Отоларингологія», склад якої затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 01 листопада 2021 року № 2390:

- Деева Юлія Валеріївна - завідувач кафедри отоларингології Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, голова групи експертів;
- Гарюк Григорій Іванович - завідувач кафедри отоларингології та дитячої отоларингології Харківської медичної академії післядипломної освіти;
- Косаковський Анатолій Лук'янович - завідувач кафедри дитячої отоларингології, аудіології та фоніатрії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика;
- **Пухлік Сергій Михайлович** - завідувач кафедри отоларингології Одеського національного медичного університету;
- Шкорботун Володимир Олексійович - завідувач кафедри отоларингології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика

Фахову експертизу програми проводили:

- Попович Василь Іванович - завідувач кафедри отоларингології з курсом хірургії голови та шиї Івано-Франківського національного медичного університету, експерт МОЗ України за напрямом «Отоларингологія. Дитяча отоларингологія. Сурдологія»;
- Біль Богдан Назарович - завідувач відділення КНП «Київська міська клінічна лікарня № 9», доцент кафедри отоларингології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика

Примірну програму розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні групи експертів та інших фахових експертів зі спеціальності «Отоларингологія».

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри отоларингології

« 28 » 08 2022 року Протокол № 1

Зав. кафедри отоларингології  
професор

Сергій Пухлік

Схвалено методичною комісією Вченої Ради факультету післядипломної освіти

« 30 » серпня 2022 року Протокол № 1

Протокол № \_\_\_\_\_

В.о. декана факультету  
післядипломної освіти

Костянтин Шевченко-Бітенський

## ВСТУП

Ця програма розроблена на основі передового світового досвіду підготовки отоларингологів і сучасних тенденцій щодо визнання пріоритетності отоларингологічної практики.

Основною метою інтернатури є набуття лікарями-інтернами компетентностей, необхідних для отримання кваліфікації лікаря-отоларинголога, формування готовності до самостійної лікарської роботи з дотриманням принципів академічної доброчесності, медичної етики та деонтології, доказової медицини.

Після закінчення інтернатури та отримання звання лікаря-отоларинголога, фахівець має право діагностувати і лікувати захворювання ЛОР-органів та прилеглих структур. Отоларинголог у співпраці з фахівцями в області аудіології та фоніатрії займається діагностикою та лікуванням розладів спілкування, пов'язаних з голосом, мовленням та слухом, захворювання, що пов'язані із ураженням очей та лицьового скелету, лікуються в співпраці з лікарями інших спеціальностей (офтальмологи, щелепно-лицеві хірурги).

Об'єктами вивчення є: пацієнти з гострою та хронічною ЛОР- патологією з урахуванням наявної коморбідності та сучасні інноваційні технології надання як екстреної так і планової спеціалізованої медичної допомоги на догоспітальному і госпітальному етапах.

Одним з найважливіших сегментів, що забезпечує якість навчання на високому рівні є обладнання для діагностичних та лікувальних маніпуляцій: відеоендоскопічна стійка, стробоскоп, фіброскоп, ригідний ендоскоп з кутом 0°, 30°, 45°, 70°, 90°; мікродебрідер, мікроскоп, електрокоагулятор, хірургічний бор, комп'ютерні томографи, апарати УЗД, МРТ, рентген-апарат, аудіометричний кабінет, імпедансометричне обладнання. Обладнання для проведення об'єктивної аудіометрії (ОАЕ, КСВП, ССВП, ДСВП), стабілометрії та відеоністагмографії за умови їх наявності або при використанні телемедицини.

## І. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

<b>Галузь знань</b>	22 «Охорона здоров'я»
<b>Складник освіти</b>	Післядипломна освіта, первинна спеціалізація
<b>Спеціальність</b>	Отоларингологія
<b>Кваліфікація</b>	Лікар-спеціаліст
<b>Передумови вступу</b>	Ступінь магістра в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»
<b>Форма проходження інтернатури</b>	Очна
<b>Мова (и) підготовки в інтернатурі</b>	Українська
<b>Академічні права інтерна</b>	Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування
<b>Моніторинг та оцінювання</b>	Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703
<b>Рівень оволодіння</b>	Для кожної компетенції, практичної навички визначаються в кожному з діапазонів від <i>A</i> - самостійно; <i>B</i> - під наглядом куратора; <i>C</i> - асистенція; <i>D</i> - вчить або контролює інших ( <i>A</i> ) - означає, що процедури, кваліфіковані для

	<p>самостійного виконання;</p> <p>(B) - можуть виконуватися лише під наглядом або в якості помічника-куратора;</p> <p>(C) - асистенція;</p> <p>(D) - виконує, вчить або контролює молодших інтернів у демонстрації та виконанні.</p> <p>Процедури, кваліфіковані для виконання під наглядом або асистенція, можуть виконуватися самостійно у момент, коли керівник спеціалізації вирішить, що інтерн володіє достатніми компетенціями для самостійного виконання маніпуляції</p>
<p><b>Обсяг програми</b></p>	<p>Тривалість підготовки :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- 22 місяці</li> <li>- 3432 години</li> <li>- 114,4 кредитів ЄКТС.</li> </ul> <p>Освітня частина:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- заклади вищої або післядипломної освіти - 6 місяців (936 години).</li> </ul> <p>Практична частина:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- бази стажування - 16 місяців (2496 годин).</li> </ul> <p>Програма спеціалізації включає теоретичну освіту (участь у курсах спеціалізації), практичне навчання діагностичним, лікувально-реабілітаційним процедурам (під час стажування), самоосвіту та контроль успішності навчання (проходження колоквиумів та тестів практичних навичок).</p> <p>Формами навчання в інтернатурі є читання лекцій (до 15 % учбових годин), проведення семінарів, практичних занять, перегляд учбових фільмів, демонстрація операцій on-line в навчальній аудиторії.</p> <p>Практичними навичками лікарі-інтерни</p>

	<p>оволодівають під керівництвом викладачів у стаціонарних відділеннях отоларингології та поліклініці. Обов'язковим для інтерна є чергування в клініці (2 чергування на місяць по 12 годин кожне) під керівництвом висококваліфікованих спеціалістів.</p>
--	---

## II. ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

**Термін навчання на першому році в інтернатурі – 1716 години (11 місяців):**

- *очна частина* - 468 годин/ 15,6 кредитів ECST (3 місяці) - кафедра отоларингології ОНМедУ;
- *практична частина* – 1248 годин (8 місяців) -

Роки навчання	Місяці навчання											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
Перший	П	О	О	О	П	П	П	П	П	П	П	В
Другий	П	П	П	П	П	О	О	П	П	П	О	В

П – практична частина підготовки на базах стажування  
О – освітня частина підготовки, навчання на кафедрі  
В – відпустка

### III. ПЕРЕЛІК ОBOB'ЯЗKOBИX КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ІНТЕРНАТУРИ

Від компетентностей	Компетентності
Інтегральна компетентність	<i>ІК 01.</i> Здатність адаптуватися до нових умов і ситуацій та спроможність автономно діяти у них. <i>ІК 02.</i> Спроможність до роботи у команді, зокрема у міждисциплінарній та інтернаціональній. <i>ІК 03.</i> Спроможність до ефективної професійної та міжособистісної комунікації, вміння спілкуватися з людьми з особливими потребами, дітьми та особами

	<p>літнього віку.</p> <p><b>ІК 04.</b> Лідерство у розробці та впровадженні інновацій та їх використання у професійній діяльності.</p> <p><b>ІК 05.</b> Вміння визнавати власні помилки та запобігати, мінімізувати негативні наслідки.</p> <p><b>ІК 06.</b> Демонстрування лідерських навичок, уміння приймати рішення та брати на себе відповідальність за управління ситуацією, вміння делегувати завдання іншим членам команди.</p> <p><b>ІК 07.</b> Спроможність до організації правового забезпечення та менеджменту якості роботи медичних та випробувальних лабораторій</p>
<p><b>Загальні компетентності</b></p>	<p><b>ЗК 01.</b> Знання основ законодавства України про охорону здоров'я, в тому числі вимог нормативно- правових актів, які регулюють діяльність медичних і випробувальних лабораторій, та розуміння принципів їх застосування у щоденній практиці.</p> <p><b>ЗК 02.</b> Розуміння алгоритмів впровадження та виконання вимог державних та міжнародних стандартів щодо системи менеджменту якості медичних та випробувальних лабораторій.</p> <p><b>ЗК 03.</b> Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p><b>ЗК 04.</b> Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.</p> <p><b>ЗК 05.</b> Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.</p> <p><b>ЗК 06.</b> Уміння використовувати інформаційно - комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p> <p><b>ЗК 07.</b> Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.</p> <p><b>ЗК 08.</b> Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).</p> <p><b>ЗК 09.</b> Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти тощо).</p> <p><b>ЗК 10.</b> Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p>



	<p><b>ЗК 11.</b> Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.</p> <p><b>ЗК 12.</b> Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами.</p>
<b>Професійні компетентності</b>	<p><b>ПК 01.</b> Основні принципи консервативного та хірургічного лікування ЛОР-захворювань (показання, протипоказання, ускладнення)</p> <p><b>ПК 02.</b> Методики проведення місцевої анестезії ЛОР-органів.</p> <p><b>ПК 03.</b> Принципи хірургічного лікування захворювань верхніх дихальних шляхів.</p> <p><b>ПК 04.</b> Принципи лікування післяопераційних ускладнень</p> <p><b>ПК 05.</b> Планування міждисциплінарного підходу до лікування захворювань спільно з анестезіологами, неврологами, нейрохірургами, ендокринологами, стоматологами та щелепно-лицьовими хірургами.</p> <p><b>ПК 06.</b> Ведення хворих в пери- та післяопераційному періоді.</p>

#### **IV. ЗМІСТ ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**

<b>КУРС 1. ЗАГАЛЬНІ ЗНАННЯ З ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ</b>	
<b>Мета:</b> Розуміння основних засад розвитку патології ЛОР-органів, принципів проведення основних та додаткових діагностичних методів діагностики в ЛОР-практиці, принципів фармакотерапії захворювань ЛОР-органів та надання невідкладної допомоги	
<b>ЗНАННЯ</b>	<b>ВМІННЯ</b>
1. Клінічні і функціональні методи	1. Отримати інформацію про

<p>дослідження в отоларингології;</p> <p>2. Причини виникнення патологічних процесів верхніх дихальних шляхів;</p> <p>3. Обладнання операційних, хірургічний інструментарій, який використовується при різних операціях на ЛОР-органах;</p> <p>4. Основи експертизи тимчасової і постійної непридатності;</p> <p>5. Принципи підготовки хворих до операції і ведення в післяопераційному періоді;</p> <p>6. Питання асептики;</p> <p>7. Засоби і методи знеболювання при ЛОР-операціях</p>	<p>захворювання, виявити загальні і специфічні ознаки захворювання, особливо у випадках, що потребують невідкладної допомоги, або інтенсивної терапії;</p> <p>2. Оцінити важкість стану, прийняти необхідні міри для виведення хворого з цього стану, встановити обсяг і послідовність реанімаційних заходів, надати необхідну термінову допомогу при анафілактичному шоку, гострій кровотечі, гострій серцевій і дихальній недостатності, гострих інтоксикаціях;</p> <p>3. Визначити необхідність і обсяг спеціальних методів дослідження (лабораторних, функціональних, променевих та інш.), інтерпретувати їх результати;</p> <p>4. Скласти звіт про свою роботу, провести її аналіз;</p> <p>5. Читати рентгенограми, томограми, МРТ, КТ ЛОР - органів.</p>
--	--

### **ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ/КОМПЕТЕНЦІЇ**

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволод.	Обов. кількість
1	Проведення реанімаційних заходів, проведення серцево-легеневої реанімації	A	15
2	Контроль та лікування інфекційних захворювань	A	
3	Основи клінічної фармакології та фармакоекономіки	A	
4	Переливання крові та кровозамінників	A	
5	Основи онкології	A	
6	Загальні принципи хірургічних втручань на ЛОР-органах	A	
7	Основи пластично-реконструктивної хірургії	A	
8	Основи паліативної медицини	A	
9	Принципи орального та парентерального харчування	A	
10	Принципи контролю якості медичної допомоги	A	
11	Принципи медичної етики	A	
12	Медична атестація та медичне право	A	

13	Основні лабораторні дослідження	A	
14	Оцінка групи крові та резус – приналежності	A	10
15	Самостійне виконання переливання крові	A	5
16	Серологічні тести та їх оцінка	A	20
17	Проведення виявлення культури бактерій і грибів	A	15
18	Вибір антибіотикотерапії, антибіотикограма, антибіотикорезистентність	A	
19	Аналіз онкомаркерів	A	15
20	Алергічні проби та їх інтерпретація	A	15
21	Основи лабораторної оцінки гемостазу	A	

## КУРС 2. ОТОЛОГІЯ

**Мета:** Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять здійснювати консервативну та хірургічну допомогу хворим з гострими та хронічними захворюваннями вуха

ЗНАННЯ	ВМІННЯ
<p>1. Топографічну і клінічну анатомію, фізіологію, вуха та їх відмінності у віковому аспекті;</p> <p>2. Клінічну симптоматику, діагностику і лікування основних захворювань зовнішнього, середнього і внутрішнього вуха, і клінічні прояви у віковому аспекті</p>	<p>1. Провести акуметрію;</p> <p>2. Розшифрувати тональну порогову і надпорогову аудіограму;</p> <p>3. Оцінити тимпанограму, дані акустичної рефлексометрії;</p> <p>4. Дослідити спонтанні вестибулярні розлади;</p> <p>5. Обстежити вестибулярний апарат за допомогою експериментальних вестибулярних проб (обертальна, калорична, пресорна, отолітова проби);</p> <p>6. Дослідити ністагм;</p> <p>7. Провести пальпацію і перкусію сосковидного відростка;</p> <p>8. Провести отоскопію;</p> <p>9. Провести отомікроскопію;</p> <p>10. Виконати зондове обстеження перфорації надбарабанної порожнини;</p> <p>11. Виконати тимпанопункцію, мірінготомію, шунтування барабанної порожнини;</p> <p>12. Виконати транстимпанальне введення лікувальних розчинів;</p> <p>13. Зупинити кровотечу з вуха;</p> <p>14. Виконати продування слухових труб за Політцером;</p>

		15. Виконати катетеризацію слухової труби з введенням лікувальних розчинів у слухову трубу; 16. Провести пневмомасаж барабаних перетинок 17. Накласти різні види пов'язок вуха, які використовуються в отоларингології	
<b>ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ/КОМПЕТЕНЦІЇ</b>			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволод.	Обов. кількість
<b><i>КЛІНІЧНИЙ ОГЛЯД</i></b>			
1	Отоскопія	A	100
2	Отоендоскопія	A	50
3	Мікроскопія	A	20
4	Оцінка слуху	A	50
5	Акуметрія	A	50
6	Тестування камертонами	A	50
7	Тональна порогова аудіометрія	A	50
8	Надпорогова аудіометрія	A	15
9	Імпедансометрія	A	20
10	Аудіометрія викликаної реакції (КСВП, ССВП,ДСВП) за умов використання телемедицини у співпраці з медичними закладами, які мають необхідне технічне забезпечення, на підставі укладеної угоди	A	15
11	Отоакустична емісія (ОАЕ) за умов використання телемедицини у співпраці з медичними закладами, які мають необхідне технічне забезпечення, на підставі укладеної угоди	A	15
12	Оцінка функції органу рівноваги	A	50
13	Спонтанний ністагм	A	20
14	Позиційний ністагм	A	20
15	Калориметричні проби	A	15
16	Електроністагмографія за умов використання телемедицини у співпраці з медичними закладами, які мають необхідне технічне забезпечення, на підставі укладеної угоди	A	15
17	Інтерпретація рентгенівських знімків, КТ, МРТ	A	50
<b><i>КОНСЕРВАТИВНЕ ЛІКУВАННЯ</i></b>			
18	Гострі та хронічні запальні захворювання зовнішнього, середнього та внутрішнього вуха	B	100
19	Гостра сенсоневральна приглухуватість	B	50
20	Шум у вухах	B	50

21	Запаморочення та порушення рівноваги	В	25
22	Парез і параліч лицьового нерву	В	5
23	Післяопераційний догляд за хворим після втручань на вусі	А	10
24	Особливості діагностики та лікування захворювань вуха у віковому аспекті	А	
<b><i>ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ</i></b>			
25	Місцева та регіональна анестезія	В	30
26	Лікування травм зовнішнього вуха	В	30
27	Видалення екзостозів	В	5
28	Меатоластика	С	5
29	Видалення стороннього тіла	А	20
30	Видалення поліпів з слухового ходу	А	10
31	Мірінготомія	А	15
32	Встановлення вентиляційного шунта	А	10
33	Відновлення цілісності барабанної перетинки при лінійному розриві	А	10
34	Тимпанотомія	С	
35	Антротомія	С	
36	Мастоїдектомія	С	
37	Тимпаноластика з реконструкцією кісточкового ланцюга	С	
38	Декомпресія лицьового нерва за умов використання телемедицини у співпраці з медичними закладами, які мають необхідне технічне забезпечення, на підставі укладеної угоди	С	
39	Отоластика	С	
40	Периаурикулярні нориці	С	
<b><i>ПОСТТРАВМАТИЧНІ ВІДНОВЛЮВАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ</i></b>			
44	Вушної раковини	В	5
42	Зовнішнього слухового проходу	В	10
<b><i>ХІРУРГІЯ НОВОУТВОРЕНЬ</i></b>			
43	Вушної раковини	С	
44	Зовнішнього слухового проходу	С	
45	Середнього і внутрішнього вуха	С	
<b>КУРС 3. НІС ТА ПРИНОСОВІ ПАЗУХИ</b>			
<b>Мета:</b> Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять здійснювати консервативну та хірургічну допомогу хворим з гострими та хронічними захворюваннями носа та приноскових синусів.			
<b>ЗНАННЯ</b>		<b>ВМІННЯ</b>	
1. Топографічну і клінічну анатомію, фізіологію носа і приноскових пазух та їх відмінності у віковому аспекті; 2. Клінічну симптоматику, сучасні		1. Пальпацію, перкусію носа і приноскових синусів; 2. Передню, середню, задню риноскопію;	

<p>методи діагностики і лікування основних захворювань носа і приносних синусів, і клінічні прояви у віковому аспекті</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>3. Дослідити дихальну і нюхову функції носа,</li> <li>4. Взяти мазки із ЛОР - органів;</li> <li>5. Провести пункцію верхньощелепної порожнини;</li> <li>6. Провести трепанацію лобної пазухи;</li> <li>7. Дослідити носову порожнину та носоглотку ендоскопом;</li> <li>8. Провести анемізацію слизової оболонки носа;</li> <li>9. Виконати вазотомию нижніх носових раковин, турбінопластику;</li> <li>10. Зупинити носову кровотечу;</li> <li>11. Виконати задню і передню тампонаду носа;</li> <li>12. Виконати редресацію кісток носа;</li> <li>13. Виконати репозицію кісткових відламків носа;</li> <li>14. Накласти різні види зовнішньої марлевої пов'язки на обличчя, які використовуються в отоларингології</li> </ol>
---	---

**ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ/КОМПЕТЕНЦІЇ**

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволод.	Обов. кількість
<b><i>КЛІНІЧНИЙ ОГЛЯД</i></b>			
1	Передня та задня риноскопія	А	100
2	Ендоскопія носової порожнини, носоглотки та приносних пазух	А	50
<b><i>ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТЕСТИ</i></b>			
3	Риноманометрія	А	25
4	Ольфактометрія	А	20
5	Оцінка мукоциліарного кліренсу	А	30
<b><i>ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПРОМЕНЕВИХ МЕТОДІВ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ</i></b>			
6	Рентгенографія ППН	А	50
7	КТ, СКТ, КПКТ носа і приносних пазух	А	50
<b><i>Інтерпретація даних методів УЗД та МРТ з контрастування та без нього</i></b>			
8	УЗД	А	30
9	МРТ	А	30
<b><i>АЛЕРГОЛОГІЧНІ ПРОБИ</i></b>			
10	Оцінка проб з алергенами	А	10
<b><i>КОНСЕРВАТИВНЕ ЛІКУВАННЯ</i></b>			
11	Фармакотерапія гострих і хронічних захворювань	В	100

	носа і приносних пазух		
12	Особливості діагностики та лікування захворювань носа та приносних пазух у віковому аспекті	A	
<b>ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ</b>			
13	Місцева та регіональна анестезія	A	20
14	Зупинка носових кровотеч	A	20
15	Передня і задня тампонада	A	20
16	Сторонні тіла та їх видалення	A	15
17	Поліпектомія	B	
18	Хірургія носових раковин	A	10
19	Розріз і дренивання абсцесу носової переділки	A	20
20	Септопластика	B	20
21	Хірургія ринофімі	C	
22	Ендоскопія приносних пазух	C	20
23	Пункція та промивання верхньощелепних пазух	A	20
24	Гайморотомія	B	10
25	Пункція лобної пазухи	B	
26	Зовнішній доступ до лобної пазухи	C	
27	Ендоскопічні втручання на решітчастому лабіринті	C	5
28	Інтраназальна етмоїдотомія (ендоскопічно)	C	5
29	Фронтотомія (ендоскопічно)	C	5
30	Хірургія клиноподібної пазухи	C	5
31	Закриття ороантрального свища	C	5
32	Перев'язка зовнішньої сонної та решітчастої артерій	C	
33	Орбітальна декомпресія	C	
34	Дакріориноцистостомія	C	
<b>ОНКОХІРУРГІЯ ЛОР-ОРГАНІВ</b>			
35	Бічна ринотомія	C	
36	Декомпресія орбіти	C	
<b>ТРАВМИ ЛОР-ОРГАНІВ</b>			
37	Реконструктивно-відновна хірургія посттравматичних ушкоджень носа та приносних пазух	C	10
38	Пошкодження м'яких тканин обличчя	B	30
39	Переломи носа	B	20
40	Розтин гематоми носової переділки	B	10
41	Переломи та пошкодження стінок придаткових пазух носа	C	5
42	Переломи орбіти	C	5
43	Переломи кісток виличної дуги	C	5
44	Декомпресія зорового нерва	C	5

## СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ЧАСТИНИ ПРОГРАМИ ІНТЕРНАТУРИ З ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ

<b>І рік навчання 15,6 кредитів ECTS / 468 годин</b>						
Структура освітньої частини	Кількість кредитів, годин з них					Вид контролю
	Всього	Лекції	Практ.	Семін.	Сам.р.	
		годин				
курс 1 Загальні знання	2 кредити/60 годин	-	36	4	20	діф.залік
курс 2 Отологія	6,6 кредитів/198 годин	4	116	28	50	діф.залік
курс 3 Ніс та ППН	6 кредитів/180 годин	4	110	16	50	діф.залік
Суміжні дисципліни	1 кредит/30 годин					
<b>Всього</b>	<b>15,6 кредитів/468 годин</b>	<b>8</b>	<b>292</b>	<b>48</b>	<b>120</b>	

Вид	Тема заняття	год.
<b>Курс 1. Загальні знання в отоларингології</b>		
<b>П</b>	Клінічні і функціональні методи дослідження в отоларингології	<b>6</b>
<b>П</b>	Причини виникнення патологічних процесів верхніх дихальних шляхів і вуха	<b>6</b>
<b>П</b>	Обладнання операційних, хірургічний інструментарій, який використовується при різних операціях на ЛОР-органах; питання асептики	<b>6</b>
<b>П</b>	Принципи підготовки хворих до операції і ведення в післяопераційному періоді; засоби і методи знеболювання при ЛОР-операціях	<b>6</b>
<b>П</b>	Основи експертизи тимчасової і постійної непрацездатності	<b>6</b>
<b>П</b>	Діференційний залік	<b>6</b>
<b>Всього практичних занять</b>		<b>36</b>
<b>С</b>	Проведення реанімаційних заходів, проведення серцево-легеневої реанімації	<b>2</b>
<b>С</b>	Контроль та лікування інфекційних захворювань	<b>2</b>
<b>Всього семінарів</b>		<b>4</b>
<b>СРІ</b>	Проведення реанімаційних заходів, проведення серцево-легеневої реанімації	<b>2</b>



<b>СРі</b>	Контроль та лікування інфекційних захворювань	<b>2</b>
<b>СРі</b>	Основи клінічної фармакології та фармакоеконіміки	<b>2</b>
<b>СРі</b>	Переливання крові та кровозамінників	<b>2</b>
<b>СРі</b>	Основи онкології	<b>2</b>
<b>СРі</b>	Загальні принципи хірургічних втручань на ЛОР-органах	<b>2</b>
<b>СРі</b>	Основи пластично-реконструктивної хірургії	<b>2</b>
<b>СРі</b>	Основи паліативної медицини	<b>2</b>
<b>СРі</b>	Принципи орального та парентерального харчування	<b>2</b>
<b>СРі</b>	Принципи контролю якості медичної допомоги	<b>2</b>
<b>Всього самостійної роботи інтернів</b>		<b>20</b>
<b>РАЗОМ ПО КУРСУ</b>		<b>60</b>
<b>Курс 2. Отологія</b>		
<b>Л</b>	Клінічна анатомія і фізіологія вуха у віковому аспекті. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження кохлеарного аналізатора. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження вестибулярного аналізатора.	<b>2</b>
<b>Л</b>	Гострі та хронічні захворювання вуха. Клініка, діагностика, лікування.	<b>2</b>
<b>Всього лекцій</b>		<b>4</b>
<b>П</b>	Сторонні тіла зовнішнього слухового каналу. Методика видалення сірчаної пробки	<b>6</b>
<b>П</b>	Зовнішній отит. Мірінгіт. Клініка, діагностика, методи лікування	<b>6</b>
<b>П</b>	Отомікоз. Клініка, діагностика, методи лікування	<b>6</b>
<b>П</b>	Гострий середній отит. Етіологія, патогенез, клініка. Принципи та методи лікування. Принципи виконання парацентезу.	<b>6</b>
<b>П</b>	Гострий мастоїдит, типова форма. Клініка, діагностика, консервативне та оперативне лікування. Робота в операційній.	<b>6</b>
<b>П</b>	Атипові форми мастоїдиту. Клініка, діагностика, методи лікування. Робота в операційній.	<b>6</b>
<b>П</b>	Секреторний отит. Клініка, діагностика, лікування. Методи	<b>6</b>

	шунтування барабанної порожнини. Робота в операційний.	
<b>П</b>	Адгезивний отит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, методи лікування.	<b>6</b>
<b>П</b>	Хронічний гнійний середній отит. Етіологія, патогенез, патоморфологія, класифікація.	<b>6</b>
<b>П</b>	Хронічний гнійний тубо – тимпанальний середній отит. Клініка, діагностика, консервативне лікування.	<b>6</b>
	Хронічний гнійний епітімано – антральний середній отит. Клініка, діагностика, консервативне лікування.	<b>6</b>
<b>П</b>	Хронічний гнійний середній отит. Сануючі операції на середньому вусі. Робота в операційний.	<b>6</b>
<b>П</b>	Хронічний гнійний середній отит. Тимпанопластика, функціонально – реконструктивні операції на середньому вусі. Робота в операційний.	<b>6</b>
<b>П</b>	Отогенні внутрішньочерепні ускладнення. Класифікація, етіологія, патогенез, шляхи проникнення інфекції в порожнину черепа.	<b>6</b>
<b>П</b>	Отогенні внутрішньочерепні ускладнення. Менінгіт. Абсцеси мозку та мозочка. Принципи хірургічного лікування. Робота в операційний.	<b>6</b>
<b>П</b>	Лабіринтити. Класифікація, клініка, діагностика, методи лікування.	<b>2</b>
<b>П</b>	Отосклероз. Класифікація, клініка, діагностика, методи лікування.	<b>2</b>
<b>П</b>	Хвороба Мен'єра. Етіологія, патогенез, діагностика, методи лікування.	<b>2</b>
<b>П</b>	Сенсоневральна приглухуватість. Класифікація, клініка, діагностика, методи лікування. Робота в сурдологічному кабінеті.	<b>6</b>
<b>П</b>	Невринома VIII пари ЧМН. Класифікація, клініка, діагностика, методи лікування. Робота в сурдологічному кабінеті.	<b>6</b>

П	Робота в сурдологічному кабінеті.	2
П	Диференційний залік	6
<b>Всього практичних занять</b>		<b>116</b>
С	Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження кохлеарного аналізатора.	2
С	Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження вестибулярного аналізатора.	2
С	Хвороби зовнішнього вуха. Клініка, діагностика, методи лікування.	2
С	Гострий середній отит. Клініка, діагностика, методи лікування.	2
С	Гострий мастоїдит. Клініка, діагностика, методи лікування.	2
С	Хронічний гнійний середній отит. Клініка, діагностика. Загальні принципи консервативного та хірургічного лікування.	2
С	Отогенні внутрішньочерепні ускладнення. Клініка, діагностика, методи лікування.	2
С	Лабіринтит. Шляхи проникнення інфекції во внутрішнє вухо. Клініка, діагностика, лікування.	2
С	Хвороба Мен'єра. Клініка, діагностика, методи лікування. Перша допомога при гострої вестибулярної дисфункції, лікування хвороби Мен'єра.	2
С	Сенсоневральна приглухуватість: етіологія, патогенез, патологоанатомічні зміни. Клінічна картина сенсоневральної приглухуватості. Діагностика, лікування.	2
С	Доброякісні та злоякісні пухлини вуха.	2
С	Травми вуха. Поєднані травми основи черепа і середнього та внутрішнього вуха. Клініка, діагностика, методи лікування.	2
С	Кровотеча з вуха. Переломи скроневої кістки.	2
С	Застосування фізіотерапевтичних методів при запальних захворюваннях зовнішнього і середнього вуха.	2
<b>Всього семінарів</b>		<b>28</b>
СРі	Клінічна анатомія і фізіологія вуха у віковому аспекті.	6
СРі	Вроджені білявушні нориці. Ембріологія, клініка, лікування	6
СРі	Вроджені вади розвитку зовнішнього і середнього вуха. Клініка, діагностика, лікування.	6

<b>СРі</b>	Перихондрит і бешихове запалення зовнішнього вуха. Клініка, діагностика, лікування.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Травми зовнішнього вуха. Опіки та відмороження вуха. Отогематома.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Доброякісні пухлини вуха. Клініка, діагностика, методи лікування.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Злоякісні пухлини вуха. Клініка, діагностика, методи лікування.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Травми вуха. Кровотеча з вуха. Переломи скроневої кістки.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Застосування фізіотерапевтичних методів при запальних захворюваннях зовнішнього і середнього вуха.	<b>2</b>
<b>Всього самостійної роботи інтернів</b>		<b>50</b>
<i><b>РАЗОМ ПО КУРСУ</b></i>		<b>198</b>
<b>Курс 3. Ніс і приносіві пазухи</b>		
<b>Л</b>	Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа та приносівих пазух.	<b>2</b>
<b>Л</b>	Гострі та хронічні захворювання носа та приносівих пазух. Клініка, діагностика, лікування.	<b>2</b>
<b>Всього лекцій</b>		<b>4</b>
<b>П</b>	Аномалії розвитку та набуті дефекти носа. Клініка, діагностика, лікування.	<b>6</b>
<b>П</b>	Захворювання зовнішнього носа. Клініка, діагностика, лікування.	<b>6</b>
<b>П</b>	Травми носа. Зупинка носової кровотечі. Задня і передня тампонада носа. Редресація кісток носа. Репозиція кісткових відламків носа. Робота в операційний.	<b>12</b>
<b>П</b>	Гострий риніт. Клініка, діагностика, методи лікування. Гострий риніт у немовлят.	<b>12</b>
<b>П</b>	Хронічний риніт. Класифікація, клініка, діагностика, методи лікування. Виконати вазотомію нижніх носових раковин, турбіно пластику. Робота в операційний.	<b>12</b>

<b>П</b>	Алергічний риносинусит. Клініка, діагностика, методи лікування.	<b>12</b>
<b>П</b>	Оцінка проб з алергенами. Прик-тести, імунотермістометрія. Принципи СІТ.	<b>12</b>
<b>П</b>	Гострі запальні хвороби приносових пазух. Етіологія, патогенез.	<b>12</b>
<b>П</b>	Гострий верхньощелепний синусит. Клініка, діагностика, методи лікування. Техніка пункції верхньощелепної порожнини.	<b>12</b>
<b>П</b>	Гострий фронтит. Клініка, діагностика, методи лікування. Техніка трепанопункції фронтального синусу.	<b>12</b>
<b>П</b>	Гострий етмоїдит. Клініка, діагностика, методи лікування. Гострий етмоїдит у дітей. Особливості перебігу та лікування.	<b>6</b>
<b>П</b>	Гострий сфеноїдит. Клініка, діагностика, методи лікування. Ендоскопічна техніка операційного втручання.	<b>6</b>
<b>П</b>	Хронічні синусити. Клініка, діагностика, методи лікування. Ендоскопічна техніка операційного втручання.	<b>6</b>
<b>П</b>	Мікотичні ураження порожнини носа та навколоносових пазух: клініка, діагностика, методи лікування.	<b>2</b>
<b>П</b>	Риногенні орбітальні ускладнення. Клініка, діагностика, методи лікування.	<b>3</b>
<b>П</b>	Риногенні внутрішньочерепні ускладнення. Клініка, діагностика, методи лікування.	<b>3</b>
<b>П</b>	Диференційний залік	<b>6</b>
<b>Всього практичних занять</b>		<b>140</b>
<b>СРі</b>	Клінічна анатомія і фізіологія носа та придаткових пазух.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Дослідження дихальної та нюхової функції носу.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Гострий верхньощелепний синусит. Клініка, діагностика, методи лікування. Техніка пункції верхньощелепної порожнини.	<b>6</b>

<b>СРі</b>	Гострий фронтит. Клініка, діагностика, методи лікування. Техніка трепанопункції фронтального синусу.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Гострий етмоїдит. Клініка, діагностика, методи лікування. Гострий етмоїдит у дітей. Особливості перебігу та лікування.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Гострий сфеноїдит. Клініка, діагностика, методи лікування. Ендоскопічна техніка операційного втручання.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Хронічні синусити. Клініка, діагностика, методи лікування. Ендоскопічна техніка операційного втручання.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Мікотичні ураження порожнини носа та навколоносових пазух: клініка, діагностика, методи лікування.	<b>6</b>
<b>СРі</b>	Застосування фізіотерапевтичних методів при запальних захворюваннях носу і придаткових пазух.	<b>2</b>
<b>Всього самостійної роботи інетрнів</b>		<b>50</b>
<i><b>РАЗОМ ПО КУРСУ</b></i>		<i><b>210</b></i>
<b>Суміжні дисципліни/1 кредит/30 годин</b>		
Медицина невідкладних станів		15
Військово-медична підготовка та військова спеціальна підгот.		10
Клінічна імунологія		5
<b>РАЗОМ</b>	<b>15,6 кредитів/468 годин</b>	

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я». Наказ МОЗ України від 29 березня 2002 року № 117.
3. Постанова Кабінету міністрів України №762 від 07 липня 2021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
4. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти 2015 - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
5. Наказ Міністерства освіти і науки України № 584 від 30.04.2020 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №1254 від 22.06.2021 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini 17 serpnia 2021 roku za №1081/36/36703) Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію.
7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) - [https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04\\_2016\\_ESG\\_2015.pdf](https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf)
8. Basic Otorhinolaryngology: A Step-by-Step Learning Guide, Second Edition (October 11, 2017)
9. <https://www.dec.gov.ua>
10. <http://www.drlz.com.ua>
11. Total Otolaryngology-Head and Neck Surgery (січень2015)
12. [https://epos2020.com/Documents/Epos2020\\_UA.pdf](https://epos2020.com/Documents/Epos2020_UA.pdf)

